

Пшеничка Я.В.,
студентка 5 курсу, 8 групи Інституту прокуратури та
кримінальної юстиції Національного юридичного
університету імені Ярослава Мудрого

ПРОБЛЕМА РЕЙДЕРСТВА В УКРАЇНІ ТА ШЛЯХИ ЇЇ ВИРІШЕННЯ

Анотація. У тезах розглянута проблема рейдерства в Україні, охарактеризовано способи здійснення рейдерства. Запропоновано шляхи вирішення проблеми.

Ключові слова: рейдерство, способи здійснення рейдерства, запобігання рейдерству.

Аннотация. В тезисах рассмотрена проблема рейдерства в Украине, охарактеризованы способы осуществления рейдерства. Предложены пути решения проблемы.

Ключевые слова: рейдерство, способы осуществления рейдерства, предотвращение рейдерства.

Summary. In theses the problem of raiding in Ukraine is examined, methods of raiding are described. The ways of solving the problem are suggested.

Keywords: raiding, methods of raiding, raiding prevention.

Сьогодні досить часто можна почути у засобах масової інформації про вчинення рейдерських захватів різних суб'єктів господарювання. Для нашої держави поняття «рейдерство» є відносно новим, але це явище набуло широкого поширення і стало однією з невідкладних проблем, які потребують негайного вирішення.

В юридичній літературі науковцями висловлюються різні точки зору щодо значення терміна «рейдерство» та з'ясування його змісту. В цілому можна визначити, що рейдерство – це вилучення майна на нібито законних підставах, в основі виникнення яких лежать прогалини в законі або системні недоліки функціонування державних інститутів (судової і правоохоронної систем, системи реєстрації юридичних осіб тощо). Рейдерство в основному полягає у придбанні сумнівними шляхами тимчасового права розпоряджатися активами і якнайшвидшому їх продажі або з подальшим перепродажем вилучених активів з метою перешкодити (виключити) їх поверненню законним власникам [1].

Слід сказати, що такі дії вчиняються у різний спосіб, і залежно від цього в науковій літературі вказують на такі звання «білих», «сірих» та «чорних» рейдерів. «Білі» рейдери діють в рамках чинного законодавства, захиститися від них можна в першу чергу завдяки правовим діям. Таке рейдерство включає в себе корпоративний шантаж, або також можуть застосовувати такі методи як страйк, змова з контролюючими органами для проведення перевірок, спрямованих на досягнення негативних показників.

«Сірі» рейдери, на перший погляд, діють лише правовими методами, але насправді в їх діях багато порушень чинного законодавства. Вони часто застосовують підкупи, підроблення документів та інші протиправні дії. З нимискладно боротися в першу чергу тому, що вони знаходять слабку ланку в компанії та діють, використовуючи це. Для боротьби з таким видом рейдерства необхідно в першу чергу перейматися вибором співробітників, перевіркою їх моральних якостей тощо.

«Чорні» рейдери – це ті, хто порушує норми Кримінального кодексу України, а саме норми, які встановлюють відповідальність за протидію законній господарській діяльності та за протиправне заволодіння майном підприємства, установи, організації. Цей вид рейдерства найчастіше застосовується тоді, коли рейдер вважає, що компанія не заявить публічно про рейдерські дії стосовно неї [1].

Методи, які часто застосовують рейдери: викуп акцій через підставних осіб, після чого рейдер отримує контрольний пакет та може впливати на діяльність компанії та вирішувати її долю, доведення до банкрутства шляхом підробки документів або інших фінансових махінацій, через що у підприємства виникає кредитна заборгованість, яка потім викупується та ініціюється процедура банкрутства (законним шляхом), бізнес знецінюється, після чого активи скуповуються задарма. Досі популярним залишається метод силового захоплення, який застосовується у випадках, коли підприємство немає досвідченого фахівця у сфері права, то такий бізнес може бути захоплений навіть протягом доби [1].

Отже, рейдерство в Україні розвивається досить стрімко і накладає негативний відбиток на загальному становищі економіки, оскільки підприємці України не захищені і не можуть безпечно здійснювати свою господарську діяльність. Тому головним завданням держави є пошук ефективних засобів захисту та запобігання рейдерству [2, с. 130].

Багато правників вважають, що в першу чергу запобіжні заходи мають здійснюватися з боку самих суб'єктів господарювання. Так, наприклад, якщо говорити про акціонерне товариство, то необхідний постійний моніторинг щодо того у кого концентрується акціонерний капітал. Також варто відслідковувати викуп акцій в учасників, які не беруть участь в управлінні підприємством, а також уникати продажу навіть невеликої кількості акцій невідомим особам.

Важливою також є робота з трудовим колективом підприємства, з метою уникнення витоку інформації. До того ж важливим є не допускати порушень трудового законодавства, уникати конфліктів між співробітниками, не допускати неправомірного звільнення працівників. Якщо рейдерства уникнути не вдалося, щоб не втратити власний бізнес, потрібно реагувати миттєво та залучити громадськість і засоби масової інформації, повідомити усі правоохоронні органи [1].

Проте боротьба з рейдерством зусиллями лише власників не є достатньою. Існує багато думок науковців з приводу того, що однією з причин розвитку рейдерства є саме відсутність належного захисту суб'єктів господарювання з боку держави та ефективних важелів протидії та впливу на них [2, с. 41]. Доцільним у даному випадку було б запровадити кримінальну відповідальність за рейдерство. Адже в чинному Кримінальному кодексі відсутні злочин «рейдерство» та відповідальність за нього, у таких випадках мова може йти про кримінальну відповідальність за ст.206-2 Кримінального кодексу. Але, як свідчить судова практика, досить важко притягнути винних до відповідальності.

Отже, проблема рейдерства в Україні залишається болючою і потребує відповідного вирішення. При цьому мають бути докладені зусилля як самих суб'єктів господарювання, так і державних інститутів. Також рейдерство має бути ретельно досліджено й науковцями задля виявлення причин виникнення та можливих шляхів його запобігання, а також і на законодавчому - задля вдосконалення та практичного застосування норм, які б регулювали питання щодо протидії рейдерству.

Список використаних джерел:

1. Фі.новини [сайт].URL: <https://news.finance.ua/ua/news/-/421086/larysa-poberezhnyuk-rejderstvo-v-ukrayini-legshe-unyknuty-anizh-protystoyaty>.
2. Головкін Б.М. Поняття злочинності у сфері економіки // Форум права. – 2013. - № 3. – С. 128-133 URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index.htm_2013_3_24
3. Грек Б.М. Про кримінальну відповідальність за рейдерство/Б. Грек//Вісник Національної академії прокуратури України. - 2009. - № 3. - С. 40-46.- Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vnapu_2009_3_9

Міністерство освіти і науки України
Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПРОТИДІЇ ЗЛОЧИННОСТІ

Матеріали XVIII студентської наукової конференції
з кримінології

(м. Харків, 28 листопада 2018 р.)

За загальною редакцією
професора *А. П. Гетьмана* і професора *Б. М. Головкина*

Харків
«Право»
2018

УДК 343.9:328.185(477)

A43

Редакційна колегія:

д-р юрид. наук, проф. Б. М. Головкін (*голова*);
канд. юрид. наук, доц. К. А. Автухов (*відповідальний секретар*);
д-р юрид. наук, проф. О. Ю. Шостко;
канд. юрид. наук, доц. М. Ю. Валуйська;
канд. юрид. наук, доц. С. Ю. Лукашевич;
канд. юрид. наук, доц. М. В. Романов;
канд. юрид. наук, доц. В. В. Пивоваров;
канд. юрид. наук, доц. О. В. Таволжанський;
канд. юрид. наук, доц. О. В. Ткачова;
канд. юрид. наук О. В. Гальцова;
канд. юрид. наук М. О. Маршуба;
канд. юрид. наук О. В. Новіков;
канд. юрид. наук К. Д. Кулик;
канд. юрид. наук М. Ю. Кутепов;
канд. юрид. наук Н. В. Сметаніна;
зав. лабораторією Ю. Г. Бойко

A43 **Актуальні проблеми протидії злочинності : матеріали XVIII студ.**
наук. конф. з кримінології (м. Харків, 28 листоп. 2018 р.) / за заг. ред.
А. П. Гетьмана і Б. М. Головкіна. – Харків : Право, 2018. – 196 с.

ISBN 978-966-937-540-7

ISBN 978-966-937-540-7

© Національний юридичний університет
імені Ярослава Мудрого, 2018
© Оформлення. Видавництво «Право», 2018